

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH PANA JANA CHLOUPKA

Zpracovali: Vanessa Borecká, Nikol Fišerová, Viktorie Malá, žákyně 7. A, a Jan Chalupa, žák 9. D, ze ZŠ E. Rošického 2, pod vedením paní učitelky Jiřiny Nápravníkové.

Pan Jan Chloupek se narodil 6. 3. 1944 v Mladoňovicích, malé vesnici na okrese Třebíč. Narodil se doma.

„Tenkrát to tak bylo. Nejezdilo se do porodnice, nebyl tady doktor, ale porodní bába.“

Janův rodný dům ve vesnici nikdo nepřehlédne. Má číslo 30 a před domem je pamětní deska se jménem Petr Mladoň. Slavný rodák, který doprovázel do Kostnice Mistra Jana Husa. „Jdu k Petrům,“ znamená jít do domu, kde Jan se svojí rodinou bydlí.

Rodiče, Bartoloměj a Marie, spolu vychovali tři děti, Jana, starší sestru Marii a mladší Annu. Prožili 51 let v manželství, které začalo jako domluvený sňatek.

„Co se pamatuji, vždycky se k sobě chovali moc pěkně, měli se opravdu rádi, pomáhali si.“

Jejich svatba se konala 5. 7. 1941. Válečná doba jim nedovolila žádné veselí, svatba byla skromná jako celý jejich život.

Janova starší sestra Marie se narodila stejně jako Jan v období války. Tato doba nebyla pro rodinu vůbec jednoduchá. Bylo to období zákazů, strachu o to, co bude dál. I v těchto nelehkých dobách se ale lidé snažili užít nějakou zábavu.

„Lidé ze vsi se občas scházeli u nás doma. V poschodí ... byla tam taková velká místnost. A tam někdy tajně tancovali.“

V období mobilizace tatínek ještě jako svobodný narukoval. Byl hrdý na to, že jde bránit svoji zemi. Po 6 týdnech ve Vratěnině se musel vrátit domů. Návrat bez boje byl pro něj velkým zklamáním.

Rok 1945, konec války. Strach z Němců pominul, ale dostavil se další. Strach z finančního přežití. Během měnové reformy byly staré peníze nahrazeny novými. Rodiče dostali pouze 500 korun. O ostatní peníze, které byly převedeny na tzv. vázané vklady, při další reformě přišli.

Marie měla od svých rodičů věno. Věno, na které její rodiče celý život šetřili. A po měnové reformě bylo prakticky bezcenné.

„Od té doby nevěřila žádnému spoření, protože se bála, že by zase o vše přišla.“

Rok po válce se narodila nejmladší sestra Anna. Bratr tatínka se oženil a odstěhoval do Mešovic. Rodiče přišli v hospodářství o velkou pomoc, vše zůstalo pouze na nich, práce na poli, ve stáji. Starost o děti převzala babička Františka, tatínkova maminka. Bylo jí 65 let a péčí o 3 vnoučata rodičům velice pomohla. V létě, kdy bylo nejvíce práce, pomáhala i v hospodářství. Jan, stejně jako ostatní předškolní děti ze vsi, chodil během letních prázdnin do mateřské školy.

Nástup do 1.třídy je pro každého velice významnou událostí. Většina dětí se na něj těší. Malý Jan to ale vnímal úplně jinak. Do školy vůbec nechtěl.

„Schoval jsem se na půdě do sena. Ale maminka mě stejně našla a do školy mě dotáhla.“

Postupně si zvykl a školu navštěvoval rád. Měl velice hodnou paní učitelku. Ta do vsi dojížděla vlakem. Zastávka byla v sousední vesnici a Jan spolu s ostatními dětmi chodil ráno paní učitelce naproti. Odpoledne ji zase všichni k vlaku vyprovázeli.

„My jsme do školy chodili ráno i odpoledne. Vždycky jsme šli domů na oběd a po obědě zase do školy.“

Do života rodiny zasáhl Únor 1948. Vítězství komunistů se projevilo bojem proti soukromým zemědělcům. Zakládání družstev vyvolalo na vesnici velké sváry a nespokojenost. Nikdo se nechtěl vzdát svého majetku. Majetku, který se dědil z generace na generaci. Janovi rodiče také chtěli jednou hospodářství předat svým dětem.

„Bylo to pro ně velice těžké rozhodnutí vzdát se gruntu a vstoupit do družstva.“

V roce 1951 rodiče ustájili krávy a ostatní dobytek do společné stáje. Tím se vyhnuli pronásledování a možnému vystěhování.

„Pamatuji si, co to bylo pláče, když se krávy a ostatní dobytek odvážely.“

Jan byl v této době malý chlapec, ale přesto vše velice vnímal. O to více, když přišel o svého kamaráda, který bydlel v sousedství.

„Často jsme si spolu hráli. Na naší i jejich zahradě jsme hráli na honěnou, schovávali se na půdě.“

A najednou vše skončilo. Důvod? Sousedé Nekulovi odmítli dát do společného svoje zemědělské stroje, protože chtěli hospodařit sami. A tak museli ze vsi odejít.

Tatínek se v družstvu stejně jako doma staral o koně a maminka pracovala v kravíně. Postupně si na práci v družstvu zvykli.

Osudný den pro rodinu byl 23. duben 1952. Všichni šli večer jako obvykle spát. Děti spaly s rodiči na manželské posteli. Najednou se ozvala hrozná rána a řinčení skla. Sklo se sypalo do ložnice. Rozbitým oknem do ložnice skočili 2 muži, další 2 byli v síni.

„Ten, co byl v okně, skočil do ložnice a začal rvát na tatínka - Obléčte se, půjdete s námi.“

Tatínka odvezli do vyšetřovací vazby do Jihlavy. Byl obviněn z protistátní činnosti stejně jako bratr a bratranec. Ve vyšetřovací vazbě byl 4 měsíce. Doma zůstala rodina, která nevěděla, co se děje.

„Kdy se tatínek vrátí?“

Maminka by dětem ráda odpověděla, ale sama odpověď neznala. Nevěděla ani, proč byl manžel obviněn.

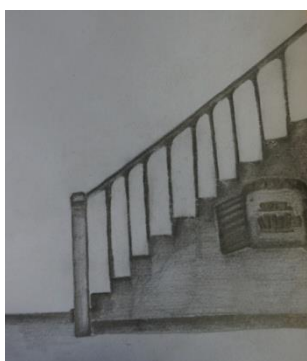
Později bylo rodině vysvětleno, že strýček z Prahy, bratr dědečka, byl zavřený za údajnou protistátní činnost. Byl poslancem za agrární stranu, ředitel velkostatku. Žil v Praze a do Mladoňovic jezdil každý rok o prázdninách. Podle tehdejší státní policie měl pro svoji protistátní činnost získávat spolupracovníky z Mladoňovic. Ti měli připravovat rozvrácení družstva. Pro maminku to bylo velice těžké. Nejistota, co je s manželem a ostatními členy rodiny, starost o 3 děti a o dům.

„Když se nám vrátil tatínek, ani jsme ho nemohli poznat. Byl hrozně hubený, ze začátku s námi ani nechtěl mluvit. Byl úplně zlomený.“

A jaké byly závěry vyšetřování? Prokázalo se, že žádné rozvrácení JZD nepřipravoval.

Z vyšetřovací vazby psal tatínek dopisy. Dopisy ale byly kontrolovány dozorcem. Nemohly tedy obsahovat úplnou pravdu o tom, jak vyšetřování probíhalo. Po propuštění z vazby musel podepsat, že o poměrech ve vazbě nebude nikde mluvit. Velké štěstí bylo, že tajná policie nenašla dopisy od strýčka. V tom případě rodině hrozilo vystěhování, které postihlo jejich sousedy.

„Rodiče věděli, že strýček má s komunisty problémy, tak dopisy schovali.“

Po návratu z vazby tatínek opět pracoval u koní. Koně byli jeho velkou láskou. Jan často po příchodu ze školy chodil na pole a pomáhal tatínkovi.

„Když mi tatínek půjčil opratě a mohl jsem jezdit, tak jsem byl nejšťastnější kluk.“

Na svého tatínka Jan vždy vzpomíná jako na velice klidného člověka.

„Od tatínka jsem nikdy nedostal vyhubováno.“

Tatínek Janovi vždy věřil. Celý život mu předával lásku k hospodářství a to ovlivnilo i výběr jeho zaměstnání. Jana práce v hospodářství vždy zajímala a bavila ho. Od okamžiku, kdy začal chodit do školy, bylo jeho povinností starat se o králíky a holuby. Holuby už sice nemá, ale králíky chová i ve svých 80 letech.

Jan je z věřící rodiny. Od dětství chodil pravidelně do kostela. Hodiny náboženství s panem farářem patřily k velice oblíbeným. Významnou událostí, která se oslavovala v celé rodině, bylo první svaté přijímání. V roce 1969 byl biřmován.

Starší sestra Marie chtěla studovat na gymnáziu. To, že chodila do kostela, mohlo být překážkou. Naštěstí v době, kdy se hlásila na gymnázium, bylo určeno, kolik studentů má škola přijmout. Zájem nebyl tak velký, takže šanci měly i děti z věřící rodiny. Marie byla přijata.

Školní docházku začal Jan v roce 1947 v Mladoňovicích. Tam byla ale pouze malotřídní škola pro 1. - 5. ročník. Do 6. třídy tedy musel do Jemnice. V létě jezdil na kole, v zimě vlakem ze sousední vesnice. Rozhodnutí, kam po ukončení základní školy, bylo vzhledem k jeho

zájmům jednoduché. Dalším krokem ve vzdělání byla učňovská škola v Moravských Budějovicích. Do školy se chodilo tři dny v týdnu, tři dny studenti pracovali. Jan pracoval v JZD Třebelovice. Díky jeho velkému zájmu o tuto práci ho JZD doporučilo na dvouletou mistrovskou školu v Jaroměřicích nad Rokytnou. Po úspěšném ukončení studia začal pracovat nejdříve jako traktorista, po vojně jako zootechnik.

V letech 1963-1965 vykonával Jan povinnou základní vojenskou službu. V roce 1962 byl jako branec zařazen k řidičům. Absolvoval předvojenskou autoškolu, získal oprávnění řidiče III. třídy. 1. 8. 1963 nastoupil do Hradčan u Mimoně k útvaru 3843 –dopravní rota na letišti. Po roce byl zařazen do kurzu řidič II. třídy.

„Stal se ze mě velitel družstva, instruktor. Prováděl jsem cvičné jízdy s novými vojáky.“

I když nestudoval poddůstojnickou školu, byl mimořádně povýšen na svobodníka, desátníka, později četaře.

18. listopadu 1967 se Jan oženil. V květnu 1968 se manželům narodila první dcera. Velkou radost brzy vystřídala velká nejistota.

„Jak už to tak bývá, člověk se nemůže jen radovat.“

21. srpen 1968. Nejdříve ráno jako každé jiné. Příchod Janova tatínka z konírny vše změnil.

„Nevím, co se děje, ale prý bude válka. V Praze je zle.“

Pustili si rádio, kde hlásili, že došlo k okupaci naší země vojsky Varšavské smlouvy. Jan musel do práce. Všichni řešili otázku: „Co bude dál?“

„Co když bude opravdu válka. Nebál jsem se o sebe, ale o svoji rodinu. Pak jsem začal mít vztek. Přišel jsem domů a postavil lešení a otloukal zvětralou omítkou. Musel jsem to ze sebe nějak dostat.“

Najednou všichni uslyšeli velký hluk. Ozýval se ze zahrady. Na hlavní silnici, směrem na Moravské Budějovice, bylo vidět tanky a nákladáky. Nikdo nemohl promluvit. Všem bylo jasné, že na tento den nikdy nezapomenou.

Před 30 lety narukoval tatínek. V případě mobilizace v roce 1968 by musel do války Jan. Situace se ale vyvinula jinak. Přes nesouhlas obyvatelstva s okupací byla vláda přinucena uznat oprávněnost vstupu armád na naše území.

„Vzpomněl jsem si, jak nám rodiče vykládali o tom, že měli strach z Němců, gestapa, v padesátých letech strach z tajné policie. Sotva jsme se toho strachu zbavili, tak přišel opět. Začala zlá doba, o všem rozhodovali komunisté, co se jim nelíbilo, to nám zakázali.“

Jan nesouhlasil s touto situací. Nelíbilo se mu nadcházející období normalizace. Ale nic mu nezabránilo v tom, aby s obrovským nasazením nepokračoval ve své celoživotní práci pro rodnou obec.

„Bavilo mě starat se o všechny věci v obci.“

Jan byl od roku 1960 knihovníkem a i po roce 1968 v této práci dále pokračoval. Organizoval společné výlety pro všechny obyvatele, brigády na úpravu obce. Jeho zásluhou v obci postavili novou prodejnu, školku s jídelnou, autobusovou čekárnu, adaptovali hostinec na kulturní dům. Bylo toho opravdu hodně. Ale i tak se našly věci, které by změnil.

„Co mě v té době hodně mrzelo, byl fakt, že Mladoňovice jako samostatná obec zanikly a byly integrovány pod MNV Třebelovice.“

Z tohoto důvodu Jan vítal politické změny v roce 1989. Mladoňovice jako obec se opět osamostatnily a na podzim proběhly první volby do místního zastupitelstva.

„Byl jsem zvolen prvním starostou a ve své práci pro obec pokračoval dál.“

Obec pod jeho vedením dál vzkvétala. Oprava kaple, veřejné osvětlení, plynofikace, sportovní areál Chobot, výstavba nájemních bytů, rekonstrukce kulturního domu, nová hasičská zbrojnice, dětské hřiště, to je jen část jeho práce pro obec. Je jeho velkou zásluhou, že obec získala titul Vesnice kraje Vysočina a celou řadu dalších ocenění.

„Tuto práci jsem dělal 30 let. Dnes v ní pokračuje můj syn a já jsem rád, že mu mohu předávat své zkušenosti.“

V roce 2017 Jan s manželkou oslavili zlatou svatbu, 6. 3. 2024 oslavil 80 let. Do důchodu sice odešel v roce 2009, ale ve funkci starosty pokračoval až do roku 2021. Nyní už si tedy užívá zaslouženého odpočinku a raduje se z 6 vnoučat a 2 pravnoučat.

Nejen jim, ale celé mladé generaci vzkazuje:

Važte si svých rodičů, snažte se pomáhat všem, kdo to potřebuje, nemyslete pouze na sebe, nebudte lhostejní ke svému okolí.“

